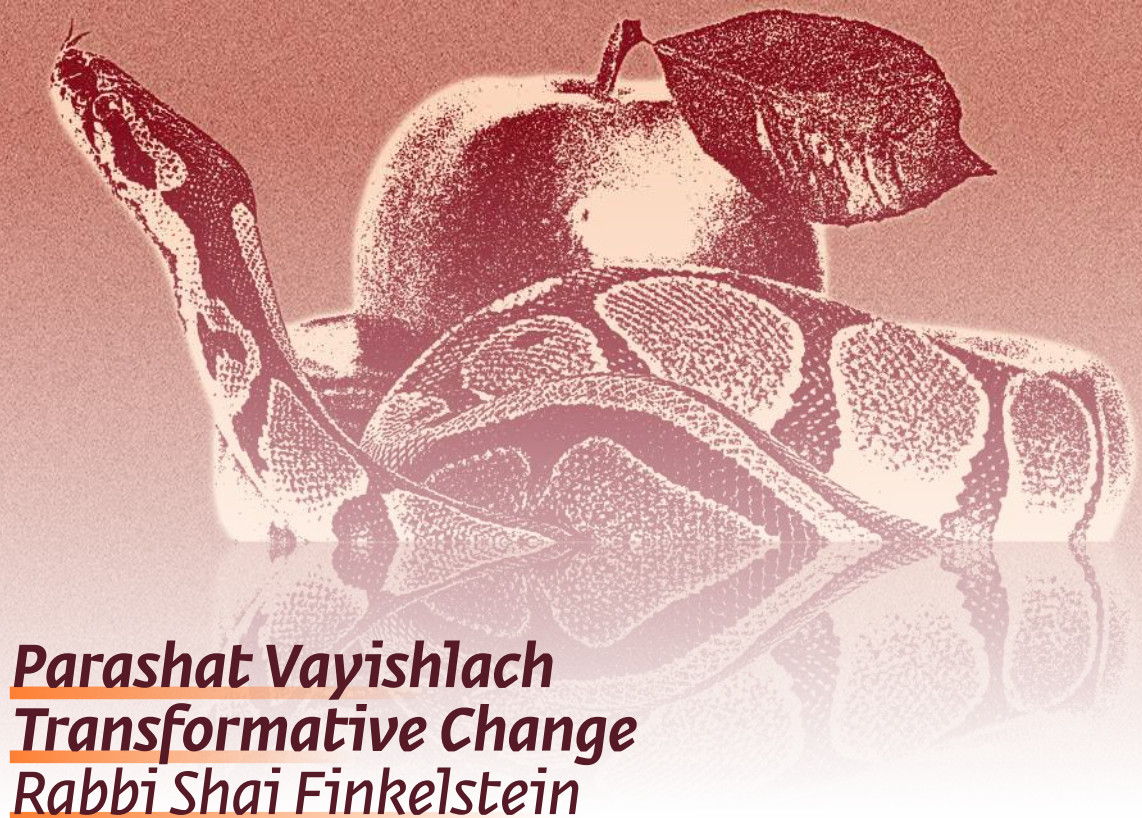

Parashat Vayishlach **Transformative Change** **Rabbi Shai Finkelstein**

בראשית פרק לב פסוקים ח-יב

וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיֵּצֵר לוֹ וַיַּחֲזֵק אֶת־הָעֵם אֲשֶׁר־אִתּוֹ וְאֶת־הַצֹּאן וְאֶת־הַבָּקָר וְהַגְּמָלִים לְשָׁנֵי מַחֲנוֹת: וַיֹּאמֶר אִם־יָבוֹא עֲשׂוֹ אֱלֹהֵי־הַמַּחֲנֶה הָאֵחָת וְהִכְהוּ וְהָיָה הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר לְפָלִיטָה:

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֱלֹהֵי אָבִי אַבְרָהָם וְאֱלֹהֵי אָבִי יִצְחָק יְהוָה הָאֵמֶר אֵלַי שׁוּב לְאֶרֶצְךָ וְלִמְוֹלָדְךָ וַאֲיִטִּיבָה עִמָּךְ: קִטְנֹתִי מִכָּל הַחֲסָדִים וּמִכָּל־הָאֱמֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת־עַבְדְּךָ כִּי בְּמִקְלִי עָבַרְתִּי אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה וְעַתָּה הֵייתִי לְשָׁנֵי מַחֲנוֹת: הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אָחִי מִיַּד עֲשׂוֹ כִּי־יִרָא אֹנְכִי אֹתוֹ פֶּן־יָבוֹא וְהִכָּנִי אִם עַל־כַּנִּים:

רש"י

חשש שמא יהרג ויצר לו שמא יהרוג.

בראשית רבה ע"ו: ט

"וַיָּקָם בְּלִילָה הוּא וַיִּקַּח אֶת שְׁתֵּי נָשָׁיו וְאֶת שְׁתֵּי שַׁפְחֹתָיו" שואל שאלה זו ומעלה את הרעיון הבא: "וְדִינָה הִיכֵן הָיָא, נְתָנָה בְּתֻבָּה וְנָעַל בְּפָנֶיהָ, אָמַר הָרָשָׁע הָזֶה עֵינָיו רַמָּה הִיא, שְׁלֹא יִתְלָה עֵינָיו וַיִּרְאֶה אוֹתָהּ וַיִּקַּח אוֹתָהּ מִמֶּנִּי. רַב הוּנָא בְּשֵׁם רַבִּי אֲבָא הִכְהֵן בְּרִידָא אָמַר, אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא (איוב ו, יד): לִמָּס מִרְעָהוּ חֶסֶד, מִנְעָתָ מִרְעֵף חֶסֶד, מִנְעָתָ חֶסֶדָּךְ מִן אַחֲוָה, דְּאֵלוֹ אֲתַנְסִיבֵת לְגַבְרָא לֹא זִנְתָה לֹא בִקְשָׁתָ לְהַשִּׁיָּאָה לְמַהוּל הָרִי הִיא נִשְׁאֵת לְעָרֵל, לֹא בִקְשָׁתָ לְהַשִּׁיָּאָה דְּרָךְ הָתֵר הָרִי נִשְׁאֵת דְּרָךְ אֲסוּר, הִדָּא הוּא דְכָתִיב (בראשית לד, א): "וַתֵּצֵא דִינָה בֵּת לָאָה".

בראשית פרק לב פסוקים כה-כו

וַיִּתֵּר יַעֲקֹב לְבָדּוֹ וַיֵּאבֶּק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלֹת הַשָּׁחַר: וַיֵּרָא כִּי לֹא יָכֹל לוֹ וַיִּנָּע בְּכַף־יָרְכּוֹ וַתִּקַּע כַּף־יָרְךְ יַעֲקֹב בְּהֶאֱבָקוֹ עִמּוֹ:

רמב"ן בראשית פרק לא, כו

והענין כי המאורע כלו רמז לדורותיו שיהיה דור בזרעו של יעקב יתגבר עשו עליהם עד שיהיה קרוב לקעקע ביצתן והיה זה דור אחד בימי חכמי המשנה כדור של רבי יהודה בן בבא וחביריו כמו שאמרו (שיר השירים ב ז) אמר רבי חייא בר אבא אם יאמר לי אדם תן נפשך על קדושת שמו של הקב"ה אני נותן ובלבד שיהרגוני מיד אבל בדורו של שמד איני יכול לסבול ומה היו עושים בדורו של שמד היו מביאין כדוריות של ברזל ומלכנין אותן באור ונותנין אותן תחת שיחיהן ומשיאין נפשותיהן מהן ויש דורות אחרים שעשו עמנו כזה ויותר רע מזה והכל סבלנו ועבר עלינו כמו שרמז ויבא יעקב שלם.

רש"י בראשית פרק לא פסוק כה

ויותר יעקב. שָׁכַח פָּכִים קִטְנִים וְחֹזֵר עֲלֵיהֶם.

רמב"ן

וְעַל דְּרָךְ הַפֶּשֶׁט וַיִּקְחֵם וַיַּעֲבֵרֵם אֶת הַנָּחַל, הָעֲבִירִם עִמּוֹ, וַיַּעֲבֵר אֶת אֲשֶׁר לוֹ, בְּצוּרֵי, כִּי חֹזֵר וְצוּרָה שִׁיעֲבֵרוּ לְפָנָיו וְנִשְׁאָר הוּא אַחֲרֵיהֶם.

ספורנו

ויותר יעקב לבדו. אחרון לכלם לנסוע מן המחנה כדי להדריך את כל עמו שילכו עם כל קנינו ולא ישאר דבר במחנה.

עובדיה פסוקים יח-כא

והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש ודלקו בהם ואכלום ולא יהיה שריד לבית עשו כי יהיה דבר: וירשו הנגב את-הר עשו והשפלה את-פלשתים וירשו את-שדה אפרים ואת שדה שמרון ובנימן את-הגלעד: וגלת החל-הזה לבני ישראל אשר-כנענים עד-צרפת וגלת ירושלים אשר בספרד ירשו את ערי הנגב: ועלו מושעים בהר ציון לשפט את-הר עשו והיתה ליהודה המלוכה:

רד"ק

והיתה לה' המלוכה. ואז תהיה המלוכה לה' לבדו, כי כל הגוים יודו במלכותו כמו שאמר בנבואת זכריה והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד, ויונתן תרגם ותתגלי מלכותא דה' בקריב על כל יתבי ארעא ותהי מלכותא דה' לעלם ולעלמי עלמא.

ילקוט שמעוני על התורה תקל"ו: ד'

דבר אחר "את הגמל" זו בבל, כי מעלה גרה הוא שגרה מלכות אחריה. ואת השפן זו מדי, כי מעלה גרה הוא שגרה מלכות אחריה. ואת הארנבת וכו'. ואת החזיר, זו מלכות רביעית, והוא גרה לא יגר שלא גרה מלכות אחריה. את החזיר למה נקרא שמה חזיר שמחזרת עטרה לבעליה, הדא הוא דכתיב (עובדיה א, כא) "ועלו מושעים בהר ציון לשפט את הר עשו והיתה לה' המלוכה".